

Proč elitáři nenávidí maso a auta? Drtivý rozbor Green Dealu od docenta Konvičky. Západ bude makat na chytré Číňany

- CZ24 News | 27. října 2021

EU: „Potřebujeme pestrou krajinu, velkou diverzitu plodin, zvířat a postupů, krajinu živou, s úrodnými půdami, dostatkem vody, ale větších či menších území udržovaných především ve prospěch přírody. Nic z toho nám neposkytnou ani lány technické řepky a bioplynové kukuřice, ani záборы půd a volné krajiny pro pole solárních panelů a větrníků,“ říká docent v oboru entomologie a též známý společenský aktivista Martin Konvička. V rozhovoru rozebral dopady „zelené dohody“, ceny energií i směřování k elektromobilitě.

Titulky médií hlásají, že se státy Evropské unie dohodly, co s rostoucími cenami energií, případně s emisními povolenkami. Co jste z jejich dohody vyrozuměl? Pomůže?

Musíme prozradit, že jste mi otázky zaslala v pátek 22. října večer, ale odpovědi zdržely nějaké mé rodinné povinnosti, takže odpovídám v neděli 24. října brzy ráno. Za těch cca 36 hodin se titulky médií nejspíš několikrát změnily, protože pokud lze o energetické a ekonomické situaci něco říct, pak totéž co o cenách energií – že jsou volatilní, to je, lítají si prostorem jako horkovzdušný balon. A zatím, jak se zdá, letí spíše vzhůru. Do toho se vlády Evropské unie snaží o jakési dohody na poslední chvíli, jejichž obsahem je, že budou situaci zkoumat – a že laskavě dovolí členským zemím kompenzovat zvýšené výdaje těm nejchudším.

O tom, jak je situace absurdní, se nejlépe přesvědčíme ne čtením nejnovějších zpráv, ale čtením zpráv trochu starších. Mě z nich zaujala reportáž z přijímání klimatických balíčků takzvaného nového zeleného údeľu ze 14. července tohoto roku, kterou na sociálních sítích zveřejnil europoslanec za ODS Saša Vondra. Ten soubor opatření byl už tehdy návodem k hospodářské katastrofě. Vedení Evropské unie se ovšem radovalo, že je přijala v den výročí pádu Bastily za Francouzské revoluce, aniž je napadlo reflektovat, že během pouhé dekády od pádu Bastily byla většina protagonistů těch revolučních dnů buď zbavena hlavy na popravišti, nebo vyhnána ze země, nebo padla na poli cti a slávy v revolučních válkách.

Vondra proti zelenému údeľu burcoval na poplach a zejména žádal Evropskou komisi, aby trvala na studiích dopadů klimatických opatření na ekonomiky jednotlivých zemí – což se nestalo a má se dít až nyní, s půlročním zpožděním. Úplně nejvíc mě ale zaujalo, že fanatičtí eurokomisaři svá opatření prosadili na samém začátku letních prázdnin, v době, kdy se obyvatelé i média jednotlivých zemí jakžtakž zdrchávali po jarní vlně covidové pandemie. Je to pořád stejná manipulace přijímat kritická rozhodnutí s dalekosáhlými v době, kdy jen málokdo věnuje politice pozornost. Ilegální to asi není, ale zodpovědní politici a státníci by to svým lidem dělat neměli. Jenže máme někde v Evropské unii ještě takové?

Ceny energií tedy letí nahoru. Plyn, elektřina, uhlí, voda... prostě všechno. Mikuláš Peksa (europoslanec Pirátů) pro Český rozhlas uvedl, že za ceny nemohou emisní povolenky. Mohou a nakolik? Nebo co je příčinou zvyšujících se cen podle vás?

A za energiemi letí ceny materiálů a výrobků těžkého průmyslu, z nichž asi nejvážnější ránou je zastavení evropské produkce průmyslových hnojiv, no a za nimi půjdou ceny potravin a spotřebního

zboží. Peksovo tvrzení, že když ceny takzvaných emisních povolenek tvoří z celkového zdražení jen část – tuším, že hovořil o pětině vzrůstu cen, tak za to zdražení vlastně nemohou, prozrazuje cynického lháře. V prvním pohledu v tom smyslu, že i kdyby povolenky mohly jen za část zdražení, tak minimálně za tu část jednoduše mohou – a ono opravdu není nepodstatné, zvedne-li se vám platba například za elektřinu o 1 000 korun, nebo v uvozovkách jen o 800 korun.

Jenže je zde i druhý pohled. Ty emisní povolenky nejenže znamenají pro producenty energie a dalších komodit náklad navíc, který se samozřejmě promítá do koncové ceny. Ony jsou navíc rok od roku řízeně dražší – Timmermansův zelený úděl s meziročním zdražováním počítá, navíc se mají časem vztahovat na čím dál více segmentů hospodářství a jejich celkový objem se má snižovat. A firmy s nimi mohou volně obchodovat. Takové nastavení povede nutně ke spekulaci na budoucí vzrůst ceny. Někdo se prostě chce předzásobit, nebo je chce levně nakoupit, dokud jsou, a pak je se ziskem prodat. To vše cenu energií šroubuje nahoru.

Pokud má Peksa v něčem pravdu, tak v tom, že zdražování má i další příčiny. Nás, kteří víme, že potíže nepřicházejí nikdy samy, by to nemělo překvapovat. Taky nás asi nepřekvapí, že žádná z těch příčin by nepředstavovala významnější problém sama o sobě, ale společně s očekávanými opatřeními zeleného údělu představují třaskavou směs.

Když půjdeme k začátkům, první příčinou byl takzvaný třetí liberalizační balíček Evropské unie. To jsme hodně dávno, někdy okolo roku 2008, kdy byla takzvaně oddělena výroba, přeprava a distribuce energií. Někdo na tom jistě vydělal, ale zkomplikovalo to plánování, výstavbu nových zařízení a podobně, dlouhodobé kontrakty byly nahrazeny obchodováním na burze a podobně. Dost lidí na tom jistě vydělalo, jenže liberalizace trhu s energiemi je dobrá strategie v dobách dostatku, nikoli v době – shora ordinovaného – nedostatku.

Takové Rusko dává dlouhodobým obchodům za pevné ceny přednost, ale byla to Evropská unie, které nebyly dost dobré. Přeskočíme-li do posledního roku, tak za sebou máme mimořádně dlouhou topnou sezónu – jasný to náznak takzvaného globálního oteplení, jakož i sucho, a tím pádem nižší výkonnost hydroelektráren v Asii a Jižní Americe – rovněž náznak takzvaného oteplení. To vše zvedlo poptávku po plynu, respektive vyčerpalo jeho zásoby, ale v Evropě nikdo nečekal s uzavíráním výhodnějších dlouhodobých kontraktů – k čemuž nejspíš přispěly zmatky okolo covidu, určitě pak nejistota okolo klimatických opatření.

„Možná jen dodám, že OPRAVDU zelené zemědělství by vypadalo úplně jinak než to, co se vaří. Obsáhlo by MNOHEM víc živočišné výroby a taky mnohem vyšší podíl volné pastvy (včetně produkce zvěřiny). I takto produkované maso by bylo dražší než to maso ‚uhlíkové daněné‘, ale snad ne o tolik dražší. A hlavně by zametlo s palivovou řepkou a bioplynkami,“ napsal jste nedávno na sociální síť. Kdybychom chtěli v Evropě zelené zemědělství, kde tedy začít podle vás?

Zatímco vše, co říkám o energetice, čerpám a hltám od znalejších a zkušenějších, ohledně krajiny a její historie, vztahu zemědělství, klimatu a biodiverzity a tak podobně jsem si vydobyl i na něco málo odborných a aplikačních ostruh, takže na vaši otázku bych mohl odpovědět dlouhou knihou. Proto budu stručný.

Zemědělství je čím ekologičtější, čím méně do něj vnášíme průmyslových vstupů. Těmi hlavními vstupy jsou samozřejmě syntetická hnojiva. Ta se pomalu stávají minulostí, ale než se staly minulostí, zajišťovaly nám trvalé a vysoké výnosy – ovšem za cenu vymrskání humusového horizontu půd, což není nic jiného než v půdě navázané organické látky.

Tedy správně, ten nešťastný uhlík, který jsme z našich půd za poslední století doslova vyvětrali do

atmosféry. Neštěstí lze napravit, ovšemže pomalu a pracně, jediné tak, že budeme více hnojit hnojivy statkovými – a zaorávat do země takzvané posklizňové zbytky. Jenže statková hnojiva nelze mít bez zvířat, no a celá klimatická zemědělská politika je tažením za méně hospodářských zvířat.

Co se energetických a bioplynek plodin týče, tam neděláme nic menšího, než že – za cenu velké spotřeby hnojiv, ale i insekticidů, herbicidů a další energeticky náročné a pro život v polích vražedné chemie – na polích pěstujeme palivo. Namísto abychom tam pěstovali buď jídlo pro nás, nebo jídla pro zvířata – pícniny, nebo přímo ta zvířata – konverzí orné půdy na louky či pastviny – a získávali tak jak potravu, tak již zmíněný hnůj.

Přičemž pozor, louky, pastviny a nakonec i ornou půdu můžete udržovat v různých režimech, od zcela industriálního po bukolicky ekologický. Ten druhý by byl dražší, ovšem prospěšnější nejen pro půdy, ale i pro ptáky, hmyz a další drobná zvířata, opylovače, organismy prospěšné v boji s různými škůdci...

Zkrátka a dobře zelené zemědělství by v maximální míře pracovalo s místními zdroji, s vysokou mírou soběstačnosti na úrovni nejen národní, ale i regionální a místní a myslelo by nikoli na okamžité nastavení dotací a ceny na mezinárodních komoditních burzách, ale hlavně na dlouhodobou udržitelnost. Přičemž soběstačnost a udržitelnost nejsou překážkami obchodu, a to klidně i dálkového, kde má tento smysl.

Záměrně jen naznačuji, protože na detaily v rozhovoru není prostor. Zdůrazním ale, že pokud se s klimatem něco bude dít – a ono se s ním něco bude dít určitě – potřebujeme pestrou krajinu, velkou diverzitu plodin, zvířat a postupů, krajinu živou, s úrodnými půdami, dostatkem vody, ale větších či menších území udržovaných především ve prospěch přírody. Nic z toho nám neposkytnou ani lány technické řepky a bioplynkové kukuřice, ani záборы půd a volné krajiny pro pole solárních panelů a větrníků.

Plyny z hospodářských zvířat se také kvůli New Green Deal řeší. Co říkáte na to, že jiní znečišťovatelé dále pokračují ve svých činnostech? Jak zásadní je omezit maso v naší stravě?

Komedie s omezením masa jasně ukazuje, čím New Green Deal ve skutečnosti je. Vychází sice ze známé učebnicové pravdy, že při konverzi sluneční energie na každý další vyšší potravní stupeň se vždy 90 procent energie ztratí – takže pokud konzumujeme zelí, sníme deset procent původního takzvaného slunečního příkonu, a pokud králíka, tak už jen pouhé jedno procento.

Jenže člověk je všežravec, který značnou část své evoluce a dějin fungoval jako vrcholový predátor; nejsme králíci, abychom žili pouze ze zelí. Různé náhrady masa luštěninami, oříšky, sójou a podobně jsou samy o sobě energeticky náročné – jen uvažme dálkovou dopravu a zpracování těch věcí do požitelné podoby. Na Zemi jsou obrovské oblasti, které se k pěstování ničeho nehodí, ale dobře fungují jako pastviny. A nemusíte cestovat až do Mongolska, stačí vyšší polohy Alp nebo jenom Beskyd. S konzumací masa jsou spojeny celé kultury, a zase nemusíme někam za africkými Masaji, stačí si uvědomit, jak bohatá kultura se váže ke středoevropské zabíjačce, kolik je okolo masa rituálů, kuchařských receptů, specialit. To vše by nám klimatičtí šílenci sebrali.

Než prozradím rozuzlení – o co těm lidem jde – tak ještě vysvětlím ty plyny. Je to samozřejmě nesmysl. Bylo spočteno, že před expanzí moderního člověka z Afriky do zbytku světa, což je před nějakými 40 000 lety, na vrcholu poslední doby ledové, bylo na Zemi o něco více divokých velkých savců – tedy včetně turů, prasat, koní a dalších nepřátel moderního klimatického fanatika – než kolik jich je na Zemi nyní včetně člověka a jeho domácích zvířat. Nikdo nepočítal, kolik by jich bylo v poslední době meziledové, odpovídající klimaticky dnešní situaci, ale nejspíš podstatně více. Jistě,

zvířata žijící volně v ekosystémech měla jiné dopady na přírodu, než mají dnešní velkochovy. Ale „prděla“ by stejně, možná o něco víc, a přes to nejede vlak.

No a oč jim jde. Zde se dostáváme do biologie člověka. Bojovníci proti masu se vyznačují tím, že jim samotným maso nechutná nebo jim aspoň nechutná příliš. A tak své chutě a nechutě diktují ostatním lidem. Možná nemají zkušenosti s fyzickou prací, možná jde o potomky těch nejhorších lovců v kmeni, možná u nich došlo k poklesu testosteronu, skoro určitě ztratili kus dravčí bojovnosti. Musel bych zabrousit do své oblíbené – a připouštím, že divoké – teorie o dominantních a submisivních povahách, vlastně už jsem do ní zabrousil, tak proč to nenapsat. Bojovníci proti masu jsou zdivočelí zlí subáci, tedy to, co nám dnes vládne.

Dalším tématem v rámci New Green Dealu jsou automobily se spalovacími motory, jejichž prodej by Brusel chtěl zakázat od roku 2035. Odborníci už vypočítali, že na všechny automobily na elektrický pohon bychom potřebovali další čtyři jaderné elektrárny. Ukazuje se, že Evropská unie vydává podobné plány bez zásadních analýz a studií o dopadu na trh a běžné obyvatele. Jak je to možné? A jak je možné, že bez tak zásadních podkladů takový plán jako NGD projde?

Vám to opravdu připadá zvláštní? Tak si přečtete závěr předchozí odpovědi. Kam lidská paměť sahá, spojovala se individuální mobilita – prapůvodně v koňském sedle – se společenským statutem, bojovností, výkonností a samozřejmě vydatnou stravou. Kdysi bývala výsadou šlechty – ostatně francouzský pojem pro rytíře, chevalier, je odvozeno od slova kůň, cheval – postupně se rozšířila do dalších společenských vrstev, no a spalovací motor udělal rytíře a bojovníka v podstatě z každého, kdo si to přál a takto se cítil.

Přičemž tou bojovností nyní nemyslím jen bojovnost ve smyslu válečném, ale i to, zejména to, že pupkatý tatík od rodiny zvládne objet zaměstnání, dětské kroužky, nákupy, kutění okolo domu a obstarání nemohoucí babičky. No a tohle všechno je trnem v oku těch samých lidí, kteří svým bližním závidějí grilovanou krkovičku nebo hovězí steak. V normálních dobách by se užírali závistí, doba současná jim umožňuje aktivně škodit.

Kromě čipů začne být problém i s hořčíkem, nutným pro výrobu automobilů. Škoda už propouští a zastavuje výrobu. Ukazuje se problematická závislost na čínské výrobě, odkud oba produkty míří do Evropy?

Ukazuje spíš to, jak strašlivě jsme zlenivěli. Hořčík a polovodičové technologie jsou svým způsobem opačné extrémy současného průmyslu. Kovový hořčík se vyrábí rozemletím kamene a následnou elektrolyzou za obrovské spotřeby energie, čipy se vyrábějí v těch nejmodernějších provozech. To první jsme v minulosti rádi přesunuli do tehdy chudých zemí, kterým nezbývalo než exportovat suroviny. To druhé jsme se ani neobtěžovali ve velkém vyrábět, když měl Číňan lacinou pracovní sílu a zdánlivě nekonečné lidské zdroje.

Jenže žádná země, ani Čína, nechce do nekonečna vyvážet suroviny a lidské zdroje. Chce zbohatnout a zařídit se pro sebe. Západ se dostal do situace, kdy high-tech produkci neumí, takže bude muset dělat to, co odjakživa dělaly méně úspěšné země. Nejspíš tedy vyvážet suroviny.

„A to ještě ti broučci nezletilí tlumočníčtí netuší, že pokud ten azyl náhodou dostanou, čeká je GrýnNjůDýl - takže sdílené šlapadlo místo bouráku, nevytápěná obydlí, veganská strava místo flákoty a přeoperovaný hubený Němec místo macaté Němky,“ napsal jste k odkazu o stížnostech migrantů čekajících v německých táborech na azylové řízení. Domníváte se, že kdyby věděli, co znamená New Green Deal, tak by si cestu do Evropy rozmysleli?

Tady bude trochu problém, že naše představy o cizích zemích mívají obrovskou setrvačnost. Stačí se rozhlédnout, kolik Čechů stále pokládá třeba Rusko za zabahněnou díru, obývanou línými a agresivními mužiky věčně zpívanou vodkou, nebo Čínu za chudou bezútěšnou despocii s dělníky ochotnými pracovat za miskou rýže denně. Nebo naopak, kolik z nás má Británii nebo USA za prosperující civilizované země, kde – až na pár lokalit – je relativně bezpečno, lidé před sebou mají perspektivu hezkého života, pracovitým příchozím se tam naskýtají nekonečné možnosti, váží si tam své minulosti, kultury a vzdělání. Přitom nic z toho není pravda.

Nyní si uvědomme, že ani Evropané pořád nevěří klimatickému šílenství svých vládců. Jak by mu mohli věřit kluci odněkud z Eritreje, kteří znají Západ z filmů, televize a reklamních letáků. A tak se do Evropy budou dále hrnout, nadále budou vítáni nepřáteli Evropanů z vládních, nevládkářských a akademických vrstev – a možná se budou velice divit, kam se to dostali.

Zdroj: parlamentnilisty